

Motion till riksdagen 2017/18:3014

av Carl Schlyter (MP)

Budget för uttag från skogen

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att snarast utarbeta en budget för hållbart uttag från skogen och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att principen om 20 procent avsättning, 30 procent modernt blädningsbruk samt 50 procent traditionellt skogsbruk bör användas som grundantagande för budgeten och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Skogen är en fantastisk resurs som bjuder på många ekosystemtjänster, för rekreation, biologisk mångfald, som råvaruresurs och många andra värden. Därför måste skogen förvaltas hållbart och långsiktigt. Det finns många olika statliga satsningar och nationella mål som berör skogen och dess användningsområden, allt från en ökad ekoturism till en större export av skogliga råvaror. Enligt nationell målsättning ska både miljömålen kopplade till skog nås, samtidigt som vi ska ställa om till ett fossilfritt Sverige, med höga ambitioner för att få en biobaserad ekonomi. Exempel på steg i denna riktning är reduktionsplikt, biobränsle till flyg, trä som byggråvara och ersättning av bomull med viskos eller lyocell och kemikalier från träråvaror. Sammantaget ökar detta trycket på skogen som råvara. För att skogsbruket och skogsuttaget ska bli hållbart under lång sikt krävs det en prioritering av den areal och den skog som finns till förfogande för dessa olika ändamål. Mycket av rekreationsvärdena går att kombinera med hyggesfritt skogsbruk samt formellt skyddad skog, vilket kan gynna den ökade naturturismen i Sverige. Sverige är känt som ett naturland, med starka associationer som ”vackert land” och ”unik och orörd natur tillgänglig för alla”. Intresset hos Sverigeintresserade resenärer är högt, och nio av tio anger att de vill uppleva naturen på sin Sverigeresa.¹

¹ <http://corporate.visitsweden.com/wp-content/uploads/2016/12/Foerstudie-Naturturismprogrammet.pdf>.

Med skogsvårdslagens portalparagraf som utgångspunkt ska miljö och produktion väga lika, vilket rimligtvis bör tolkas som att 50 % av skogen används för att gynna miljövärden, och 50 % för att gynna produktionsvärden². Idag är 90 % av skogen påverkad av skogsbruk på ett eller annat sätt³, samtidigt som avverkning klassas som den största anledningen till att arter rödlistas i dag i Sverige⁴. Med dagens utveckling kommer all äldre skog utanför skyddade områden att avverkas inom 20 år⁵. Enligt Nagoya-avtalet mål 11 ska 17 % representativa naturtyper skyddas i Sverige till och med 2020. Motsvarande siffra för skydd av Sveriges produktiva skogsmark ligger idag på 7 %, alltså långt ifrån målet⁶. Samtidigt når Sverige inte de nationella miljömålen så som ”ett levande djur- och växtliv” och ”levande skogar”⁷. Skogen fortsätter dock att brukas traditionellt utan en inbördes prioritering kring var, i vilken omfattning och till vad råvaran ska användas.

Regeringar brukar också hoppas att skogen ska lösa Sveriges problem. Skogen klarar inte att leverera till alla dessa målsättningar samtidigt om vi vill bibehålla uthålligt skogsbruk. Valet är också om vi vill att skogen i första hand ska användas till mer långvariga kolsänkor som husbyggen, mellanfristiga produkter som t ex kläder eller rena konsumtionsvaror som t ex förpackningsmaterial, eller till och med som ren förbrukning i biobränslen.

Ett av både de nationella och globala miljömålen är biologisk mångfald, för detta behövs även avsättning för naturvård och att delar av skogen brukas på annat sätt än som kalhyggesbruk eller som den moderna orwellska omskrivningen låter, trakthyggesbruk. Senare forskning gjord efter den ursprungliga miljömålsberedningen visar att det behövs 20 % avsättning för att kunna nå målen om biologisk mångfald.

En satsning på reduktionsplikt kan minska förutsättningarna att nå målen med att ersätta betong i hus eller plast i kläder. Politiken bör därför utgå från rimliga antaganden om vad skogen kan leverera när olika stödformer och policyalternativ övervägs. Vi behöver också ha en strategi för vilka arter som planteras; vissa snabbväxande arter (Contorta t ex) har visat sig skapa risker för att bete sig som en invasiv art, då är det också viktigt att skogsbudgeten gör rimliga antaganden om tillväxttakt och att dessa antaganden inte baseras på att arter planteras som inte långsiktigt är hållbara i den klimatzon de planteras.

Förslaget

Jag föreslår därför att ansvariga myndigheter (Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen) får i uppdrag att göra en uppskattning av vad som rimligen kan plockas ut ur skogen. Detta skulle även kunna användas som stöd och vägledning till skogsnäringen över vilka

² Skogsvårdslagen 1 §: ”Skogen är en nationell tillgång och en förnybar resurs som ska skötas så att den uthålligt ger en god avkastning samtidigt som den biologiska mångfalden behålls. Vid skötseln ska hänsyn tas även till andra allmänna intressen.”

³ Larsson, A. (red) (2011). Tillståndet i skogen – rödlistade arter i ett nordiskt perspektiv. ArtDatabanken Rapport 9. ArtDatabanken SLU, Uppsala.

⁴ Tillstånd och trender för arter och deras livsmiljöer – rödlistade arter i Sverige 2015 Jonas Sandström, Ulf Bjelke, Tomas Carlberg och Sebastian Sundberg.

⁵ SCB & Naturvårdsverket (2015). Skyddad natur den 31 december 2014. Statistiska meddelanden MI 41 SM 1501; http://www.scb.se/Statistik/_Publikationer/MI0603_SM_MI41SM1501.pdf.

⁶ Statistiknyhet från SCB och Naturvårdsverket 2015-05-22 09:30 Nr 2015:361.

⁷ http://www.miljomal.se/Global/24_las_mer/rapporter/malansvariga_myndigheter/2016/au2016.pdf.

trädsorter som kan tänkas efterfrågas om 20, 40, 60, 80 men även flera hundra år från nu.

Grundantagandet för att beräkna vad som finns tillgängligt bör bygga på 20 % avsättning, 30 % hyggesfritt skogsbruk samt 50 % skotrakthyggesbruk. Då finns möjlighet att leverera råvara till industrin samt skapa annat högkvalitetsvirke, samtidigt som miljömålen kring biologisk mångfald kan nås.

När ramarna för uttagen är satta kan realistiska modeller utvecklas för vad skogen kan bidra med för att lösa övriga miljömål till exempel om minskade klimatutsläpp, minskad användning av giftiga kemikalier och avfall. Då kan riksdag och regering få realistiska underlag och få en möjlighet att prioritera mellan olika användningsområden av skogen. Med 20 % avsättning och 30 % till med möjlighet till högre naturvärden finns alla förutsättningar att skogen också kan användas för ändamål som t ex naturturism, rekreation med mera. På detta sätt kan synergier mellan olika satsningar skapas och risken för att en lovvärd satsning på biobränslen inte utraderar möjligheten att nå målet om biologisk mångfald eller ökad turism.

En skogsbudget skulle kunna effektivisera statens eget skogsbruk, förbättra ändamålsenligheten i olika statliga satsningar samt ge skogsägare ökad förutsägbarhet och större möjligheter att göra rätt investeringsval. En skogsbudget skulle också öka chanserna att nå flera av de nationella och globala miljömålen. Det skulle vara en vinn-vinn-vinn-lösning.

Carl Schlyter (MP)